

LĪDZDARBOJIES!

REĢIONĀLĀ KONFERENCE
**KURZEMES
PLĀNOŠANAS
REĢIONĀ**

**JAUNATNES
DARBA NOZĪME
JAUNIEŠU INICIATĪVU
ATTĪSTĪBĀ REĢIONOS**

2015.gada 8.maijā
Smuku muižā, Brocēnu novadā.

Jaunatnes starptautisko
programmu aģentūra

LATVIJAS-ŠVEICES SADARBĪBAS PROGRAMMA
LATVIAN-SWISS COOPERATION PROGRAMME

JAUNATNES LĪDERU KOALĪCIJA

PRIEKŠLIKUMU APKOPOJUMS

Reģionālā konference Kurzemes plānošanas reģionā **“Jaunatnes darba nozīme jauniešu iniciatīvu attīstībā reģionos” LĪDZDARBOJIES!**, kas notika 2015.gada 8.maijā Smuku muižā, Remtes pagastā, Brocēnu novadā, tika organizēta ar mērķi apzināt jaunatnes darba lomu un nozīmi jauniešu aktivitātes veicināšanā Kurzemes plānošanas reģionā, veicināt jaunatnes darbā iesaistīto pušu sadarbību un pieredzes apmaiņu.

Konferencē piedalījās 100 dalībnieki, kas konferences laikā ne tikai guva jaunas zināšanas, aktualizēja esošās problēmas Kurzemes reģionā jauniešu iniciatīvu jomā, bet arī, dalījās pieredzē, ieskicēja sadarbības idejas nākotnē un dažādās tematiskās darba grupās – uzņēmējdarbība un nodarbinātība, brīvprātīgais darbs, jauniešu mobilitāte, līdzdalība lēmumu pieņemšanā, starpinstitucionālā sadarbība - meklēja risinājumus jauniešu iniciatīvu veicināšanai reģionā.

Konference tika organizēta Jaunatnes starptautisko programmu aģentūras īstenotās Latvijas un Šveices sadarbības programmas „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” ietvaros. Paldies organizatoriem – Jaunatnes starptautisko programmu aģentūrai, biedrībai “Jaunatnes līderu koalīcija” un biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” Jaunatnes nodaļai – par ieguldīto darbu.

Paldies dalībniekiem un pasākuma viesiem par atvērtību, atsaucību, ieguldījumu un iedvesmu! Paldies visiem pasākuma dalībniekiem, moderatoriem un atbalstītājiem par ieguldījumu šī materiāla tapšanā.

Ceram, ka šis informatīvais materiāls iedrošinās Jūs turpināt vai tikai uzsākt īstenot dažādus pasākumus Jūsu novadā ar mērķi iesaistīt arvien vairāk jauniešus un būt lepniem par inovatīviem pasākumiem jaunatnes darba attīstībai savā novadā.

Ļoti ceram, ka jauniešu balss tiks sadzirdēta un izstrādātie priekšlikumi tiks izvērtēti un ieviesti Kurzemes reģiona pašvaldībās jau tuvākajā laikā!

*Patiesā cieņā,
Reģionālās konferences koordinatore Kurzemes plānošanas reģionā
– Inese Šubēvica*

JAUNIEŠU NODARBINĀTĪBA un UZŅĒMĒJDARBĪBA

Izglītības sektora pārstāvjiem:

- veicināt jauniešu komunikācijas prasmes, iekļaujot mācību procesā uz dialoga veicināšanu vērstas metodes, kā arī mācību saturā nodrošināt iespēju diskutēt bez vienas pareizās atbildes un viena standarta principa piemērošanas;
- veicināt sevis prezentēšanas un uzstāšanās prasmju attīstību jauniešu vidū, integrējot šo prasmju attīstību formālās izglītības iestāžu mācību procesos.

Izglītības iestādēm un uzņēmējiem:

- savstarpēji sadarboties, nodrošinot kvalitatīvu prakšu iespējas jauniešiem;
- attīstīt mentoringu jauniešu prakšu laikā, nodrošinot mācīšanās iespējas visā prases laikā;
- veicināt jauniešu izpratni par dažādām profesijām, aicinot profesiju pārstāvjus uz skolām, kā arī organizējot praktiskas vizītes novada un reģiona uzņēmumos.

Jauniešiem:

- aktīvāk un sistemātiskāk meklēt iespējas iesaistīties brīvprātīgajā darbā, lai gūtu pirmo darba pieredzi un attīstītu darba tirgum nepieciešamās profesionālās prasmes;
- aktīvāk izziņāt dažādu profesiju sniegtās iespējas, nodrošinot atbildīgus lēmumus nākotnes profesiju izvēlē.

Nodarbinātības valsts aģentūrai:

- regulāri konsultēties ar jauniešiem par jauniešiem draudzīgiem aktuālas informācijas saņemšanas veidiem, t.sk. izmantojot neformālākas pieejas un metodes darbā ar jauniešiem.

JAUNIEŠU LĪZDZALĪBA LĒMUMU PIENĒMŠANĀ

„Jauniešu līdzdalība jebkurā demokrātiskā sabiedrībā nozīmē vairāk nekā tikai piedalīšanos vēlēšanās... Līdzdalība nozīmē, ka jauniešiem ir tiesības, resursi, vieta un iespējas, kā arī nepieciešamais atbalsts, lai iesaistītos un ietekmētu lēmumus un aktīvi piedalītos procesos, kuru mērķis ir veidot labāku sabiedrību”.

Ņemot vērā, ka jauniešiem netiek nodrošināta pietiekama informācija un nav attīstīta apziņa par jauniešu tiesībām un iespējām piedalīties lēmumu pieņemšanā, ir zems motivācijas līmenis līdzdarboties, nav zema izpratne par sociālekonomiskiem procesiem novadā, valstī un Eiropā, jauniešos mīt apziņa, ka pašvaldība un valsts pārvalde ir “kaut kas tāls un neaizsniedzams”, konferencē tika definēti priekšlikumi jauniešu līdzdalības veicināšanā lēmumu pieņemšanā

Pašvaldībām:

- veidot atvērto durvju dienas pašvaldībās, kurās jaunieši iepazīstas ar pašvaldības darbu un viņu iespējām iesaistīties lēmumu pieņemšanā;
- organizēt apmācības jauniešiem „Saproti savu valsti!” – veidojot izpratni par valsts, pašvaldības uzbūvi, darbību un NVO sniegtajām iespējām;
- jaunatnes lietu speciālistiem un jaunatnes darbiniekiem jāskaidro jauniešiem saprotamā valodā līdzdalības iespējas;
- motivēt līdzdarboties, t.sk. ar balvām, aktīvākos novada jauniešus;
- rīkot informatīvus pasākumus ģimenēm, veicinot vecāku izpratni par līdzdalības iespējas, kā atbalsta instrumentu jauniešu līdzdalības veicināšanai;
- veidot jauniešu un politiķu tikšanās interesantas un radošas, nodrošinot līdzvērtīgu sarunu un sadarbības vidi.

Ņemot vērā, ka politiķi, lielākoties, tiek ar jauniešiem tikai publicitātes dēļ, pēc retajām tikšanās reizēm jauniešu viedokļi un ierosinājumi netiek virzīti tālāk izskatīšanai un netiek ņemti vērā, ir nepietiekama iniciatīva no pašvaldības jauniešu iesaistei lēmumu pieņemšanā, nav patiesas intereses iesaistīt jauniešu lēmumu pieņemšanā, ko apliecina esošās politiķu un pašvaldību darbinieku formālā rīcība, politiķi atbild uz jauniešu jautājumiem komplicēti, novirzās no tēmas, izvairās no atbildes – zaudējot jauniešu interesi un uzticību, konferencē tika definēti priekšlikumi jauniešu līdzdalības veicināšanā lēmumu pieņemšanā

Pašvaldībām:

- veidot jauniešiem draudzīgā valodā un izplatīt jauniešiem atbilstošos informācijas kanālos informatīvos materiālus par pašvaldības darbu, lēmumu pieņemšanas procesiem un līdzdalības iespējām;
- domes komisijās un komitejās iesaistīt novada jauniešu NVO pārstāvjus vai NVO pārstāvjus, kas pārstāv konkrētā novada jauniešu intereses.

Izglītības un zinātnes ministrijai:

- Jaunatnes likuma 5.panta Pašvaldības kompetence jaunatnes politikas nozarē 2.punktu noteikt kā obligātu, vārdus “ir tiesīga” aizstājot ar “ir pienākums”.

Jauniešu līdzdalībai lēmumu pieņemšanā ir ļoti svarīgs process, kuru nevar veikt vieglprātīgi vai nenopietni, jo, ja jauniešiem viļš šajā procesā un saprot, ka viņa iesaiste ir bijis tikai „teātris”, tad arī nākotnē viņa līdzdalība paliks zema un līdz ar to netiks veidota patiesi demokrātiska sabiedrība.

STARPINSTITUCIONĀLĀ SADARBĪBA DARBA AR JAUNATNI ATTĪSTĪBAI

Atzīstot daudzveidīgās sadarbības formas starp dažādām pašvaldību un valsts institūcijām: informācijas apmaiņa, kopīgu pasākumu / ideju īstenošana, kopīgu mērķu definēšana un sasniegšana, vienotības un piederības sajūtas veidošana, darba ar jaunatni sistēmas veidošana visā novadā vienmērīgi, plaša mēroga pasākumu / kampaņu / programmu īstenošana, sadarbības attīstība ārpus novada un kontaktu dibināšana, darbības efektivitātes paaugstināšana, neformālas vides veidošana formālu jautājumu apspriešanai,

sekmējot ieguvumu vairošanu novada jauniešiem, pašvaldībai un sabiedrībai kopumā: atpazīstamība, publicitāte, cilvēki jūtas piederīgi, jaunieši, kurš jūtas droši, kurš ir pārliecināts par savu nākotni savā valstī, novadā, jauniešu iesaiste uzņēmējdarbībā, attīstot jaunus biznesa veidus un radot jaunas darba vietas novadā, zināšanas vienam par otru, kas rada uzticēšanos, sakopta vide, sponsoru / atbalstītāju piesaiste pasākumiem, saliedētība, vienotības sajūta, jauni kontakti, savstarpējs atbalsts,

un apzinoties galvenos izaicinājumus: pašvaldību amatpersonām "izkāpt no komforta zonas", pārliecināt uzņēmējus "atvērt durvis" jauniešiem, aicināt saskatīt pašvaldībai iespēju atbalstīt uzņēmējus, informācijas apmaiņa novadu starpā, riska faktoru identificēšana un pasākumu risku mazināšanai īstenošana, papildus darbībām, aktivitātēm, pasākumiem ir jāiegulda darbs ideju īstenošanā, viedokļu dažādība starp jauniešiem un pašvaldību / starp dažādām sabiedrības grupām, problēmu definēšana risinājumu meklēšanai, līdera pozīciju noturēšana, atbildība, visām jaunatnes darbā iesaistītajām pusēm – institūcijām - būt informētām par īstenotajām aktivitātēm darba ar jauniešiem attīstībai novadā un spēja strādāt "vienā virzienā"

Pašvaldībām:

- nodrošināt katra novada katrā pagastā algotu jaunatnes lietu koordinatoru / jaunatnes darbinieku, kurš apvieno, koordinē visus jauniešus un jautājumus, kas skar jauniešus un sadarbības iespējas, novirzot informāciju līdz novadam;
- organizēt ikgadēju novada jauniešu projektu konkursu, kurā kā mentori darbojas dažādu institūciju pārstāvji, palīdzot jauniešiem izstrādāt un īstenot labus un vajadzīgus projektus, aktivitātes novada un jauniešu personību attīstībai;
- izveidot starpinstitucionālu un pēc būtības funkcionējošu pašvaldības komisiju – jaunatnes lietu konsultatīvo padomi – iesaistot gan institūcijas, gan uzņēmējus, gan dažādu jauniešu grupu pārstāvjus un jauniešu NVO;
- organizēt regulāras iestāžu vadītāju, kuri strādā ar jauniešiem, tikšanās pieredzes apmaiņai, kopīgu problēmu identificēšanai un jautājumu risināšanai;
- stiprināt Jaunatnes lietu konsultatīvās padomes sastāvu, saturu un ietekmi uz lēmumu pieņemšanas procesos;
- apkopot informāciju par labās prakses piemēriem novadā – gan pasākumiem, gan pieņemtajiem lēmumiem un izplatīt to jauniešiem draudzīgā formātā un veidā;

"Dzīvojot vienā informācijas un darba laukā būtu muļķīgi nesadarboties. Izaicinājums ir apzināties, ka šis lauks ir vienots un to spēku – darbu, kas šo lauku veido, apvienot lielākā spēkā, rezultātā, kurš vērsts uz mērķi labāk, efektīvāk, mūsdienīgāk", Saldus 2.vidusskolas 11.klases skolēns Valters Dakša, 17 gadi, Imanta Ziedoņa fonda «Viegli» apbalvojuma «Laiks Ziedonim» nominācijā «Bērni un jaunieši, «Rabarbers»» laureāts

BRĪVPRĀTĪGAIS DARBS

Apzinoties galvenos izaicinājumus brīvprātīgā darba kontekstā: ir zems izpratnes līmenis par brīvprātīgā darba konceptu, ieguvumiem un īstenošanas praksi; sabiedrībā trūkst ilgstošas tradīcijas brīvprātīga darba veikšanai; brīvprātīgā darba normatīvo aktu bāze Latvijā ir tapšanas stadijā; jaunieši neidentificē brīvprātīgo darbu kā iespēju attīstīt darba tirgum nepieciešamās prasmes, veidot kontaktus un gūt darba pieredzi; novados maz tiek attīstīts darbs pie informācijas izplatīšanas jauniešu vidū par brīvprātīgo darbu; ne visas organizācijas / iestādes spēj nodrošināt jauniešu interesēm un vēlmēm atbilstošu darbošanās vidi,

Pašvaldībām:

- jāīsteno pasākumi, iniciatīvas, kas popularizē brīvprātīgo darbu, ar uzsvaru uz ieguvumiem no brīvprātīgā darba - jauna pieredze, iemaņas, personības attīstība, pozitīvs ieraksts CV turpmākai "sapņu darba" iegūšanai, jauni kontakti, piederības sajūta, iespēja socializēties, brīvprātīga darba nozīme pilsoniskā sabiedrības attīstībā un apziņā – un balstoties uz pašu jauniešu interesēm un vēlmēm, nodrošinot drošu darba vidi;
- ar personīgu piemēru jāmudina jauniešus pievienoties brīvprātīgo pulkam, veicinot informācijas par labajiem piemēriem izplatīšanu sabiedrībā;
- sistematizēt informāciju par brīvprātīgā darba iespējām novadā, valstī un nodrošināt to pieejamību jauniešiem draudzīgā veidā un formā, vienlaicīgi veicinot jauniešu prasmju strādāt ar informāciju (meklēšana, atlase, uzglabāšana) attīstību.

JAUNIEŠU MOBILITĀTE

Apzinoties galvenos izaicinājumus jauniešu mobilitātes veicināšanā: jaunatnes darbinieku nepārlicinātība un nevēlēšanās uzņemties atbildību par nepilngadīgajiem jauniešiem, lai kopā dotos starptautiskos mobilitātes projektos; jaunatnes darbinieku zemā kapacitāte un zināšanu trūkums par mobilitātes projektu rakstīšanas specifiku un bailes uzņemties atbildību par projekta finansēm/atskaitēm; pašvaldību darbiniekiem nav izpratnes par to, ko jauniešiem mācīšanās procesam dod piedalīšanās mobilitātes projektos; jauniešiem ir zema motivācija piedalīties mobilitātes projektos, jo neizprot ieguvumus; jauniešu zemais svešvalodu zināšanu līmenis un nepārlicinātība/nedrošība par nezināmo, kas sagaida jauniešu mobilitātes projektos (vietējās un starptautiskās); informācijas neefektīva apmaiņa jauniešu vidū par iespējām piedalīties mobilitātes projektos starptautiskā, valsts, reģionālā, vietējā līmenī; jauniešiem nedraudzīgas valodas izmantošana, informējot par iespējām iesaistīties vietējos un starptautiskos mobilitātes projektos; ierobežota pieeja finanšu resursiem (priekšfinansējuma nodrošināšana); maz attīstīta sadarbība starp reģiona jaunatnes darbiniekiem, NVO pārstāvjiem un zema interese /prakse dalīties ar projektu pieredzi, praktiskiem padomiem, kontaktiem, metodēm; jauniešiem sarežģītas pieteikšanās anketas dažādām starptautiskām mobilitātēm,

Pašvaldībām:

- organizēt pieredzes apmaiņas pasākumus, kur mobilitātes programmu dalībnieki dalās ar iegūto pieredzi, zināšanām, tā iedvesmojot citus jauniešus („jaunietis jaunietim” pieeja);
- nodrošināt pēc mobilitātes projektiem jauniešiem vidi analīzes veikšanai par pieredzēto, apzinot mācīšanās ieguvumus, atziņas, lai stiprinātu pārliecību par pieredzēto un gūtu iedrošinājumu dalīties ar jauno pieredzi ar citiem;
- sniegt regulāri informāciju par vietējām, reģionālām, nacionālām un starptautiskām mobilitātēm, izmantojot jauniešiem piemērotu valodu, t.sk. vārda „mobilitāte” vietā lietot saprotamāku, skaidrāku terminu atbilstoši vietējai specifikai, un formātu (video, bilžu stāsti, u.c.);
- attīstīt regulāru sadarbību ar reģionālajiem medijiem informācijas izplatīšanā, t.sk. esošajos pašvaldību televīzijas raidījumos/zinās iekļaut informāciju par jaunatnei aktuālu tematiku, t.sk. Mobilitātes projektiem;
- identificēt neformālos līderus novados, kas kļūtu par mobilitātes vēstnešiem, iedrošinot vienaudžus;
- nodrošināt pieejamu veidu un formātu svešvaldu zināšanu apgūšanai jauniešiem un jaunatnes darbiniekiem;
- stiprināt sadarbību starp dažādām pašvaldību institūcijām, organizējot kopīgus pasākumus, lai veidotu vienotu informācijas tīklu un informācijas apriti, veicinātu savstarpējo sadarbību;
- stiprināt sadarbību starp jaunatnes jomā strādājošajiem un jauniešu vecākiem, piemēram, ieviešot vecāku komiteju pašvaldībā, kas palīdzētu stiprināt darbu ar jaunatni sistēmu;
- nodrošināt jaunatnes darbiniekiem pieeju juridiskām konsultācijām par pienākumiem un atbildību, preventīviem pasākumiem, kas jāveic, lai nodrošinātu sev aizsardzību, strādājot ar nepilngadīgajiem jauniešiem;
- pašvaldībā/novadā ieviest mentoringa programma, kas nodrošinātu sadarbības attīstību starp pieredzējušām NVO, institūcijām, stiprinot jaunatnes darbinieku prasmes mobilitātes projektu rakstīšanā, īstenošanā;
- iesaistīt jauniešus starptautiskās mobilitātēs, nodrošinot iepriekšējas sagatavošanās tikšanās jauniešiem un viņu vecākiem un jaunatnes darbiniekiem, lai vienotos par atbildībām un pienākumiem;
- nodrošināt priekšfinansējumu jauniešiem ceļa izdevumu segšanai starptautiskās mobilitātēs;
- pašvaldībām sadarboties un atbalstīt (informācija, finanses u.c. resursi) lokālās/reģionālās NVO, lai tās kļūst par starptautisku mobilitāšu īstenotājiem novadā un/vai pašām pašvaldībām kļūst par mobilitātes programmu īstenotājām;
- piedāvāt jauniešiem vietēja mēroga mobilitātes, kā iedrošinājumu un pirmo soli ceļā uz piedalīšanos starptautiskās mobilitātēs (novada jauniešu kopīgi pasākumi, kopīgi jauniešu pasākumi ar citiem novadiem);
- organizēt regulāras tikšanās ar jauniešiem, kas bijuši starptautiskās mobilitātes, lai gūtu ieskatu par vērtīgo mācīšanos, ko jaunieši guvuši.